

Jame, globlje od 500 m v Jugoslaviji

1. Skalarjevo brezno	Kanin	911 m
2. Jama na Vjetrenih brdih	Durmitor	880 m
3. Sistem Brezno pri gamsovi glavici — Botrova jama	Bohinj	819 m
4. Pološka jama	Tolmin	704 m
5. Jama u Malom lomnom dolu	Durmitor	605 m
6. Majska jama	Bohinj	592 m
7. Stara škola	Biokovo	576 m
8. Vilimova jama (A-25)	Biokovo	565 m
9. M-16	Tolmin	547 m
10. Brezno pri Leški planini	Radovljica	536 m
11. Ponor na Bunjevcu	Velebit	534 m
12. Jama pod Kamenitim vratima	Biokovo	520 m

Deset najglobljih jam v Sloveniji

1. Skalarjevo brezno	Kanin	911 m
2. Sistem Brezno pri gamsovi glavici — Botrova jama	Bohinj	819 m
3. Pološka jama	Tolmin	704 m
4. Majska jama	Bohinj	592 m
5. M-16	Tolmin	547 m
6. Brezno pri Leški planini	Radovljica	536 m
7. Brezno presenečenj — Zelena jama	Mozirje	472 m
8. Večna radost	Krn	452 m
9. Brezno Martina Krpana	Bohinj	451 m
10. Cefizljev brezen	Bohinj	445 m

trov nižje od vhoda v Skalarjevo brezno. Velika želja slovenskih jamarjev je raziskati jamo, globljo od magične meje — 1000 metrov, ki ima v jamarstvu podobno veljavo kot v alpinizmu višina 8000 metrov. V svetu je zdaj raziskanih 32 jam, globljih od 1000 metrov, najgloblji pa je Sistem Jean Bernard v Franciji z globino 1535 metrov. V elitnem klubu — 1000, v katerega si prizadevamo priti tudi mi, pa je le 8 držav, in sicer Francija, Španija, Av-

strija, Italija, Švica, Sovjetska zveza, Mehika in Alžirija.

V katastru Jamarske zveze je trenutno registriranih 6025 jam. Častna katastrska številka 6000 je pripadla prav Skalarjeve-mu breznu. Raziskana najgloblja jama v Jugoslaviji in registriranih več kot 6000 jam v Sloveniji sta najlepša prispevka slovenskih jamarjev ob stoletnici organizirane jamarstva na Slovenskem, ki jo praznujemo letos.

KLJUB VSEMU JE V SLOVENIJI VEDNO VEČ PLANINCEV

DECEMBER 1988: 106 528 ČLANOV PZS

JOŽE DOBNIK

Ob koncu leta 1988 je bilo v slovenska planinska društva v naši republiki včlanjenih 106 528 planincev, kar je 575 več kot ob koncu leta 1987. Članov je bilo 75 in mladincev 650 več, medtem ko se je število pionirjev zmanjšalo za 150. Skupno število članstva se je povečalo v 98, zmanjšalo v 77, nespremenjeno pa je ostalo v 5 planinskih društvih.

Konec lanskega leta je bilo v Planinsko zvezo Slovenije včlanjenih 180 planinskih društev. To leto sta bili na novo včlanjeni planinski društvi Kres iz Ljubljane in Slivnica pri Celju (pošta Gorica pri Slivnici).

Štiri planinska društva lani niso dvignila članskih znamkic in so torej ostala brez članstva s plačano članarino; to so PD Kompas, PAP in Žičnica iz Ljubljane ter Triglav iz Sevnice. Ta društva bo treba črtati iz članstva PZS.

STATISTIKA POVE SKORAJ VSE

Pregled članstva po planinskih društvih kaže razveseljive podatke, da se je število članstva najbolj povečalo v planinskih društvih z malo člani in v manjših krajih, nadalje v krajih, ki so oddaljeni od gorá, na območjih, kjer se je planinstvo šele začelo razvijati in tudi v nekaterih pla-

ninskih društvih s sedežem v delovnih organizacijah. Največji prirastek članstva je bil lani v planinskih društvih Šentvid pri Stični (159 odstotkov), Metlika (150), Borovnica (118), Črnomelj (112), Blagajana, Polhov Gradec (85) in Snežnik, Loška dolina (65).

Zaskrblijujoči so podatki, da imajo manj članov kot leta 1987 kar v 77 društvih. Med njimi je precej društev v planinsko pomembnih mestih in krajih, pa tudi v delovnih organizacijah z velikim številom zaposlenih. Medtem ko se je število članstva povečalo predvsem v številčno majhnih društvih, se je zmanjšalo najpogosteje v velikih društvih. Verjetno vzrok ni nižji življenjski standard in usihanje zanimanja za planinstvo, ampak v organiziranosti društev, organizaciji pobiranja članarine, aktivnosti društvenih odsekov, zanimanju za društvene akcije itd.

Največ članstva so lani izgubila planinska društva Integral iz Ljubljane (62 odstotkov), Rateče, Lenart in Šentjur pri Celju (po 46 odstotkov), Prebold (42), Kozjak iz Maribora (40), Črnuče (36), Tomos iz Kopra (35) in Žalec (34).

V PD Kondor, Planja in SCT iz Ljubljane, Oplotnica in Šentvid pri Stični nimajo včlanjenega nobenega pionirja. Ni verjetno, da nihče med člani ne bi imel nobenega otroka, ki bi se zanimal za planinstvo. Tudi število včlanjenih pionirjev v nekaterih drugih krajih kaže, da se društva in mladinski odseki sploh ne ukvarjajo ali da se premalo ukvarjajo z najmlajšimi, ki bi naj pozneje postali člani. Premalo pionirjev je včlanjenih predvsem v PD Bled, Bohinjska Bistrica, Bovec, Celje, Črnuče, Domžale, Dravograd, Kranjska gora, Mozirje, Slovenj Gradec, Škofja Loka, Šoštanj, Zreče in Žalec. Glede na število odraslih članov, prebivalcev v kraju in glede na druge pogoje pa po številu pionirjev-planincev vidno izstopajo predvsem PD Bohor iz Senovega, Brežice, Cerkno, Dol pri Hrastniku, Gornja Radgona, Idrija, Integral iz Ljubljane, Lisca iz Sevnice, Ljutomer, Maks Meško iz Ormoža, Obalno PD iz Kopra, Poljčane, Ptuj, Ruše, Sežana, Slivnica pri Celju, Snežnik iz Ilirske Bistrice, TAM iz Maribora, Titovo Velenje, Tolmin, Tržič, Zabukovica in Železničar iz Maribora.

PLANINSKE NAVADE IN POTREBE

Odstotek stalnega prebivalstva v SR Sloveniji, ki je vključeno v planinsko organizacijo, se je povečal od 5,32 leta 1987 na 5,33 v letu 1988. Po razširjenosti planinstva med prebivalstvom so še vedno na prvih štirih mestih občine Ravne na Koroškem, Jesenice, Hrastnik in Radovljica, na peto mesto pa se je lani prebila občina Mozirje, ki je na šesto mesto spodrinila občino Trbovlje. Nad republiškim povprečjem je 25 občin, pod njim pa so tudi take

občine, kot Domžale, Celje, pet mariborskih občin, Kranj in Slovenske Konjice. Razveseljiv je napredek v nekaterih občinah na manj razvitih območjih in na območjih, kjer prebivalstvo nima planinskih navad in potreb, kot v Šmarju pri Jelšah, Novem mestu, Brežicah, Ormožu, Trebnjem in Črnomlju, kar je dokaz, da je mogoče z dobro organiziranostjo in privlačnimi programi za planinstvo pridobiti nove člane.

V Sloveniji sta še vedno dve občinski središči, Krško in Šmarje pri Jelšah, kjer ni samostojnega planinskega društva (čeprav sta v občini Šmarje pri Jelšah planinski društvi v Rogaški Slatini in Sloga v Rogatcu, v občini Krško pa PD Bohor iz Senovega); pri tem ne računamo z Izolo in Piranom, ki ju zaenkrat »pokriva« Obalno PD iz Kopra. V interesu slovenske planinske organizacije bi bilo, da bi tudi v teh dveh občinskih središčih delovali planinski društvi.

Podatki o gibanju članstva in razširjenosti planinstva v Sloveniji iz lanskega leta kažejo, da je planinstvo kljub padcu življenjske ravni ostalo in se še bolj utrdilo kot pomembna oblika telesnokulturne dejavnosti in športne rekreacije prebivalcev v republiki.

Pokal ISPO R. Messnerju

V Biltenu ISPO 89, ki ga redno izdaja Münchensko združenje za razstave in sejme (Münchener Messe- und Ausstellungsgesellschaft), smo našli zanimiv zapis o R. Messnerju:

Reinhold Messner se je rodil 1944. leta in je doslej opravil več kot 3000 vzponov, med njimi je več kot sto prvenstvenih; je hkrati prvi na svetu, ki je »osvojil« vseh 14 osemtisočakov, kolikor jih naša Zemlja premore. Piše knjige, pripravlja filme, vodi planinske skupine v svetovna gorstva, poučuje v svoji gorniški šoli, sam pa se označuje za »alpinista-svobodnjaka«. Študiral je matematiko, visoke in nizke gradnje, njegovo gorohodstvo pa mnoge preseneča, saj je temu področju znal priključiti tudi bogato založniško dejavnost in film. Messnerja nekateri štejejo za »čistega športnika — plezalca«, medtem ko ga njegovo zanimanje za ledene in peščene pušcave uvršča tudi med raziskovalce, saj je obiskal med drugim tudi Groňlandijo, Antarktiko, Tibet in Južno Ameriko, zanima pa ga tudi »skrivnost jetija«.

Za letošnje leto načrtuje, da bo preplezal južno steno Lotseja (8167 m), ki ga je bila leta 1975 zavrnila. V programu ima tudi prečenje Butana, na filmskem področju pa načrtuje samostojni film z naslovom »Krik s stene«.

Reinhold Messner je ob otvoritvi 30. mednarodne razstave športnih artiklov in športne mode v Münchnu 22. februarja letos prejel znani pokal ISPO. Ta pokal podeljujejo od leta 1971 znanim športnim osebnostim, ki so s svojimi športnimi dejanji za zgled mladim športnikom. Doslej je pokal prejelo 16 svetovno znanih športnikov, med njimi tudi Birger Ruud (1971), Max Schmelling (1972), Sepp Bradl (1973), dr. Josef Neckermann (1978), Pele (1983) in Toni Seiler (1985).

M. K.